Datum
4-11-2026

Onderwerp: Commissiedebat Jonge kind – inbreng partners Jeugd en Gezin

Geachte kamerleden,

Op 11 november a.s. spreekt uw Kamer over het Jonge kind. Vanuit Alliantie Informele Steun Jeugd en Gezin, De Nederlandse ggz, Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, Actiz Jeugd, Jantje Beton, Jeugdzorg Nederland, PO-Raad, Sociaal Werk Nederland, Vereniging Openbare Bibliotheken, Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland en de Vereniging Netwerk Kindcentra richten we ons tot u met een indringend verzoek:

Investeer in een sterke inclusieve pedagogische basis voor het jonge kind

Kansenongelijkheid in Nederland neemt nog altijd toe en is hardnekkig[1]. Te veel kinderen groeien op in kwetsbare omstandigheden door armoede en/of een gebrekkig steunnetwerk en leefomgeving. Studies onder ouders laten zien dat veel ouders stress ervaren en het moeilijk vinden om steun te vragen[2]. Tegelijkertijd weten we dat onderlinge steun van grote waarde is voor gezinnen met jonge kinderen.

Vanuit sociaal werk, jeugdgezondheidszorg, kinderopvang, onderwijs en jeugdhulp zien wij dat verschillen in kansen, gezondheid, (taal)ontwikkeling en basisvaardigheden al op jonge leeftijd ontstaan en zich later vaak verder manifesteren. In de aanvullende jeugdhulp zien we een toenemende instroom in specialistische voorzieningen, ook al op jonge leeftijd.[3] Het aanbod van inclusieve peuter- en kinderopvang dichtbij huis, waar alle kinderen welkom zijn en zich kunnen ontwikkelen binnen hun mogelijkheden in samenspel met jeugd(gezondheids)zorg, is nog onvoldoende gerealiseerd.

Het lukt nog onvoldoende om ongelijke startposities recht te trekken binnen de sociaal pedagogische basis. Met ingrijpende gevolgen: niet alleen voor het kind en het gezin, maar ook voor de samenleving als geheel.

Wij willen toe naar sterke, inclusieve pedagogische basis waarin:

- alle kinderen (ongeacht achtergrond of ondersteuningsbehoefte) zich welkom voelen, kunnen meedoen en zich in de volle breedte kunnen ontwikkelen;
- ouders zich gesteund, gehoord en betrokken voelen;
- het vanzelfsprekend is om elkaar te helpen; en
- professionals en vrijwilligers de ruimte en juiste kennis en ondersteuning krijgen.

Investeer in de pedagogische basis en breng samenhang aan tussen departementen
Ouders en opvoeders, informele steunnetwerken, peuterspeelzalen, kinderopvang, (kleuter)onderwijs, JGZ, wijkteams, sociaal werk, bibliotheken, sport/cultuurvoorzieningen en speeltuinen zijn allemaal belangrijk in de pedagogische basis en in de ontwikkeling van jonge kinderen.

[1] https://www.seo.nl/wp-content/uploads/2026/08/2026-84-Kansenongelijkheid-in-Nederland.pdf
[2] https://www.voorwerkendeouders.nl/wp-content/uploads/2026/05/Staat-van-Gezinnen-2026.pdf
https://www.eur.nl/nieuws/ouders-onder-druk-ouderschap-een-veeleisende-tijd
[3] Dit liet het rapport Druk op de keten al zien, maar b.v. ook latere CBS-data (en daarmee dus ook 100% jeugdwet financiering)

Een sterke pedagogische basis biedt jonge kinderen ruimte om samen te spelen, anderen te ontmoeten, taal en veerkracht te ontwikkelen[4]. Met een sterke pedagogische basis versterken we kansen en mogelijkheden van kinderen die met tegenslagen te maken krijgen. Nederland beschikt in beginsel over een sterke pedagogische infrastructuur rondom jonge kinderen en gezinnen en over kennis om de pedagogische basis te kunnen versterken. De aankomende stelselherziening van de kinderopvang, met als doel meer zekerheid voor ouders, kan deze basis verder versterken. De grootste winst zit daarnaast in betere samenwerking en samenhang tussen formele en informele opgroeicontexten, -fasen, behoeften en maatschappelijke opgaven. Helaas constateren we dat in veel gemeenten de partners afzonderlijk van elkaar, ieder voor een stukje, veelal overlappend en zonder duidelijke en gezamenlijke visie en opgave worden gecontracteerd.

Gelukkig zien we ook dat bovengenoemde partijen steeds vaker gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor het opgroeien van kinderen en ondersteunen van gezinnen[5]. Vanuit het Rijk zijn passende randvoorwaarden nodig om de pedagogische basis daadwerkelijk zuurstof te geven. Dat betekent onder meer:

- structurele domeinoverstijgende investeringen in de pedagogische basis;
- het wetgevingstraject financiering kinderopvang zonder verder uitstel voort te zetten;
- voldoende beleidsruimte om middelen rond onderwijs, kinderopvang, welzijn, jeugdhulp, preventie, gezondheid en bestaanszekerheid met elkaar te verbinden.

Alleen dan kunnen samenwerkingscoalities bouwen aan sterke opgroeiomgevingen voor álle kinderen en gezinnen. Vanuit een interdepartementale taskforce[6] worden stappen gezet om integrale, domeinoverstijgende ondersteuning aan gezinnen in een kwetsbare positie te verbeteren. Dit biedt mogelijkheden om de pedagogische basis rond gezinnen verder te versterken.

Van kansrijke start, kansrijk opgroeien naar kansrijke toekomst
Via Kansrijke Start is er een netwerksamenwerking tussen medisch, publiek en sociaal domein opgebouwd gericht op de eerste duizend dagen. We pleiten voor een verbreding van deze aanpak naar de peuter-, basisschool- en jeugdleeftijd, voor een doorlopende lijn in ondersteuning. Juist voor kinderen en gezinnen die verkeren in kwetsbare omstandigheden. Zij moeten kunnen rekenen op extra ondersteuning en ontwikkelkansen. Het is onze ambitie om via extra voorzieningen (zoals spelinloop, aanbod in bibliotheken, voorschoolse educatie, ouderkamers), het inzetten van expertise en extra ondersteuning (bijvoorbeeld in de kinderopvang), vormen van informele steun en sterke netwerksamenwerking kansenongelijkheid en gezondheidsverschillen te verminderen. Zodat we ieder kind een kansrijke toekomst bieden.

Wij roepen de politiek dan ook op:

1. om inclusieve pedagogische en preventieve voorzieningen duurzaam te faciliteren[7], initiatieven vanuit ouders en gemeenschappen te stimuleren en bij te dragen aan een samenleving waarin hulp vragen en bieden aan elkaar vanzelfsprekend is.

2. om in samenspraak te verkennen of en onder welke voorwaarden een verbreding van Kansrijke Start bijdraagt aan het versterken van de netwerksamenwerking om kansenongelijkheid en gezondheidsverschillen te verminderen.

[4] https://www.augeo.nl/nl-nl/onderzoek/veerkrachtlab/-/media/25FCBBA412554846AA04CB65390F9C63.ashx
[5] https://www.actiz.nl/actueel/handreiking-aan-de-slag-met-kansrijk-partnerschap
https://www.maatschappelijkekinderopvang.nl/nieuws/download-nu-de-samenwerkingsgids-een-stevige-pedagogische-basis/
[6] OC&W, VWS, SZW en J&V
[7] Toegankelijkheid ongeacht de werksituatie van ouders